Remissyttrande
Diarienummer: LI2024/01211

2024-09-27

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
nils.henriksson@regeringskansliet.se

Yttrande över Promemoria - Användning av drönare för att söka efter vildsvin vid jakt samt utökade möjligheter till skyddsjakt efter vildsvin

Sveriges Jordägareförbund (härefter Förbundet) har inbjudits att yttra sig över Promemoria - Användning av drönare för att söka efter vildsvin vid jakt samt utökade möjligheter till skyddsjakt efter vildsvin (LI2024/01211).

Ståndpunkter

- Förbundet bifaller förslaget med att få använda drönare vid jakt efter vildsvin.

- Förbundet avstyrker att möjligheterna till skyddsjakt efter vildsvin på enskilds initiativ ska utökas enligt promemorians förslag.

- Förbundet föreslår utökad möjlighet till skyddsjakt genom ändring i Jaktförordningen (1987:905), bilaga 4, punkt 2.2 till; *”vid mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren orsakar skada på grödor och odling.”*

- Förbundet anser att det behövs fastställas en definition på vad som avses med *skada* som stöd för när skyddsjakt på enskilds initiativ enligt lag kan bedrivas.

- Promemorian innehåller felaktiga uppgifter som kostnader över viltolyckor med vildsvin.

- Promemorian innehåller ett resonemang avseende lagstöd för skyddsjakt efter kultingförande hondjur av vildsvin som är motsägelsefullt och kräver förtydligande.

Särskilda kommentarer till promemorians förslag

Drönare ska få användas vid jakt efter vildsvin

Promemorians förslag: Drönare som är försedd med kamera ska få användas vid jakt efter vildsvin för att söka efter vildsvin över mark med jordbruksgrödor eller mark som används till yrkesmässig trädgårdsodling. Drönare ska användas så att de i så liten utsträckning som möjligt stör viltet genom ljud eller ljus.

Förbundet anser att det kan finnas tillfällen då lokalisering av vildsvin med hjälp av drönare kan vara ett hjälpmedel som kan förenkla och effektivisera skyddsjakt efter individer som uppehåller sig och orsakar allvarlig skada på mark med jordbruksgrödor eller mark som används till yrkesmässig trädgårdsodling. Förbundet tillstyrker därför förslaget.

Förbundet ser dock behov av förtydligande avseende följande:

- Vad händer om drönaren flygs utanför de avsedda fälten?
- Hur säkerställs det att inte informationen som drönaren inhämtar används i syfte att jaga andra viltarter?
- Vilken myndighet ska bedriva tillsyn över att användningen av drönare för detta syfte sker enligt regelverket?

Möjligheterna till skyddsjakt efter vildsvin på enskilds initiativ ska utökas

Promemorians förslag: Jakträttshavare ska få bedriva jakt efter vildsvin inom ett avstånd av 200 meter från mark med jordbruksgrödor eller mark som används till yrkesmässig trädgårdsodling, om det där har inträffat skador av vildsvin på grödor och odling, och om det behövs för att förhindra ytterligare skador.

Förbundets uppfattning är att förslaget kommer få marginell betydelse för att effektivisera skyddsjakt efter vildsvin samt att förslaget riskerar bli kontraproduktivt och öka vildsvinens rörelser i landskapet och därmed risken för skador.

Vildsvin är läraktiga, har en hög anpassningsförmåga och deras beteende varierar mycket beroende på vilken miljö de befinner sig i. Ett huvudsakligt syfte med skyddsjakt efter vildsvin är att de ska uppleva obehag av skyddsjakten kopplad till den aktuella platsen. Vildsvinens sociala struktur, ofta med flera individer i grupp, bidrar till att den skrämmande effekten är särskilt effektfull då fler individer får en negativ upplevelse av händelsen och platsen. Med en utökad skyddsjakt 200 meter från mark med jordbruksgrödor eller yrkesmässig trädgårdsodling riskerar den skrämmande effekten kopplat till platsen att försvinna.

I mellanbygd, där ofta skador från vildsvin är främst förkommande, kommer 200 meter från åkerkant innebära att skyddsjakt kommer vara tillåtet i majoriteten av skogsområdena i landskapet och vildsvinen har få ostörda platser att uppehålla sig på.

Förslaget kommer därför medföra att det blir otydligare för vildsvinen att lära sig sambandet mellan fara på jordbruksmark och trygghet i skog. Det kan leda till ökad rörlighet av vildsvin i landskapet med konsekvensen av ökade skador.

Formuleringen av förslaget är otydligt avseende hur lång tid ska det ha gått från den senaste inträffade skadan samt hur den enskilde ska avgöra om de vildsvin som uppehåller sig 200 meter från jordbruksmark avser att orsaka ytterligare skada.

Förbundet är i grunden positiva till ökade möjligheter att bedriva skyddsjakt, men anser att det är viktigt att ta hänsyn till de aktuella arternas biologiska förutsättningar i samband med åtgärder så att insatserna får bästa effekt. Förbundets bedömning är att de aspekterna saknas i detta förslag och ser att riskerna för de negativa effekterna är större än nyttan. Förbundet avstyrker därför förslaget.

Förslag på ändring i jaktförordningen i syfte att utöka samt förenkla skyddsjakt

Förbundet ser ett behov av att förenkla skyddsjaktens utförande genom att utöka skyddsjaktens genomförande från *”på mark”* till *”vid mark”*.

Ändringen ökar möjligheten till att bedriva en effektiv skyddsjakt i närhet av de skadedrabbade områdena, men kräver inte att vildsvinen ska befinna sig på marken för att skyddsjakten får utföras. Dock kommer skyddsjakten bedrivas i en närhet av skadedrabbat område att vildsvinen kan förknippa skyddsjakten med platsen.

Förbundet föreslår utökad möjlighet till skyddsjakt genom ändring i Jaktförordningen (JF) (1987:905), bilaga 4, punkt 2.2 till; ”vid mark med jordbruksgrödor eller som används till yrkesmässig trädgårdsodling om djuren orsakar skada på grödor och odling.”

Begreppet ”*vid*” används under punkt 17 i JF, bilaga 4, och ändringen kommer att bidra till likriktade formuleringar och ökad tydlighet.

Vad är skada?

Under de senaste åren har det införts ändringar i jaktförordningen som medför utökade möjligheter till att bedriva skyddsjakt på enskilds initiativ, både avsett jaktmetoder, jakttider, arter samt tekniska hjälpmedel. Promemorian avser att ytterligare utöka dessa möjligheter.

Grunden för att bedriva skyddsjakt enligt lagstiftningen är för att *förhindra skada*. Dock finns det ingen definition eller vägledning vad som avses med skada kopplat till denna lagstiftning och sammanhang. Med anledning av de betydande utökade möjligheter att bedriva skyddsjakt på enskilds initiativ finns det anledning att definiera vad som avses med skada.

Vid allmänjuridisk bedömning av skador på egendom utgås från att skadeståndets storlek ska motsvara värdet på den egendom som förstörts.

Förbundet anser att det behövs fastställas en definition på vad som avses med *skada* som stöd för när skyddsjakt på enskilds initiativ enligt lag kan bedrivas.

Felaktiga kostnadsuppgifter över trafikolyckor med vildsvin

Promemorian anger att kostnaden för viltolyckor i trafiken med vildsvin inblandade uppgick till 5 miljarder kronor 2018 enligt Trafikverket. Detta är felaktigt då siffran avser viltolyckor med samtliga viltarter.

Skjuta förande sugga eller inte vid skyddsjakt?

I promemorian framförs två resonemang som leder till olika tolkningar av konsekvensen att fälla sugga som följs av randiga eller bruna små kultingar med stöd av skyddsjakt utifrån Jaktförordningen, bilaga 4, punkt 2 och 27 § Jaktlagen.

Förbundet uppfattar att det framstår oklart över vilket lagrum som gäller och det behöver förtydligas.

Bristfällig konsekvensanalys

Förbundet anser att promemorian i sin konsekvensanalys, avseende utökning av skyddsjakt 200 meter från skadedrabbad mark, endast tar hänsyn till onödigt lidande och inte andra biologiska effekter utökningen kan medföra.

Förslaget tar inte hänsyn till vildsvinens beteende och sociala struktur och att det finns ett stort värde med att störa vildsvinen när de uppehåller sig på mark där de orsakar skada och därmed förknippar den platsen med obehag i samband med skyddsjakten.

Förslaget kommer öka vildsvinens rörelser i landskapet och risken för skador ökar.

Flytt av etiska gränser hotar den jaktliga kulturen

Med utökade möjligheter och tekniska hjälpmedel att bedriva jakt flyttas succesivt den traditionella svenska jaktkulturens etiska gräns. Förändringar i klövviltspopulationerna och de areella näringarna kräver anpassning, men en fråga som vi bör ställa oss är var gränsen går.

Om den traditionella jakten övergår i en förvaltning av vilt som orsakar problem minskar incitamentet och syftet med att upprätthålla traditionella jaktmetoder. Om årets avskjutning av vildsvin och hjortar kan ske i gröda genom termiska riktmedel om natten minskar behovet av den traditionella jakt som vi är vana vid.

Då föreligger risk att behovet och därmed intresset för traditionella jakten minskar och en stor friluftsrörelse och samhällsnyttig verksamhet nedmonteras. Med minskat intresse för jakt minskar incitamentet och förmågan hos jägarnas att med frivilliga insatser förvalta viltet för att begränsa dess negativa påverkan på jord och skog.

Med bakgrund av det är det viktigt att inte kortsiktigt förivra sig i att hitta lösningar och hjälpmedel som marginellt kan minska lokala skador. Jakten och dess utförande behöver ses i ett större sammanhang och ta hänsyn till viltets värde och de nyttor som både vilt och jägarkåren som rörelse bidrar med.

För Sveriges Jordägareförbund

Carl Kuylenstierna
Ordf. Viltbrukskommittén

Johan Varenius
Sakkunnig jordbruk & vilt

Sveriges Jordägareförbund representerar större privata markegendomarna i Sverige. Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande då medlemmar ofta bedriver lant-, skogs- och energiproduktion i större skala på samma fastighet. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden.